

Česká republika

Česká školní inspekce

Karlovarský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Skalná, okres Cheb

Sportovní 260, 351 34 Skalná

Identifikátor školy: 600 066 452

Termín konání komplexní inspekce: 13. - 19. května a 21. května 2003

Čj.:	051 131/03-5180
Signatura:	ke1cw131

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Skalná, okres Cheb je úplnou základní školou. Od 1. ledna 2003 je právním subjektem, hospodaří jako příspěvková organizace. Zřizovatelem je Město Skalná, Sportovní 9, 351 34 Skalná.

Škola vzdělává 203 žáků v 10 třídách. Na obou stupních probíhá výuka podle vzdělávacího programu Základní škola, čj. 16 847/96-2 s úpravami a doplňky schválenými MŠMT ČR pod čj. 25 018/98-22.

Součástí školy jsou školní družina a jídelna základní školy, které jsou umístěny v samostatné budově v těsné blízkosti školy.

Kromě svého nejbližšího okolí je škola spádová i pro obce Křižovatka a Velký Luh.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům v základní škole;
- materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům v základní škole;
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v základní škole.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM V ZÁKLADNÍ ŠKOLE

Výukou ve škole je pověřeno 13 vyučujících včetně ředitele školy. Na prvním stupni vyučuje osm učitelek, z toho dvě učitelky, zajišťující výuku německého jazyka ve čtvrtém a pátém ročníku, působí i na druhém stupni. Šest vyučujících splňuje podmínky pedagogické a odborné způsobilosti. Dvě vzdělání stanovené právním předpisem nemají; jedna studuje příslušný obor na pedagogické fakultě a jedna má pedagogickou způsobilost pro druhý stupeň.

Výuku na druhém stupni zajišťuje sedm vyučujících, z nichž šest má odbornou a pedagogickou způsobilost, jedna předepsané podmínky nesplňuje, tato vyučující má vzdělání pro první stupeň. Učiteli s odbornou a pedagogickou způsobilostí jsou odučeny hodiny českého jazyka, matematiky, fyziky, chemie, zeměpisu, tělesné výchovy a část hodin dějepisu. Učitelé s odbornou způsobilostí zcela chybějí pro výuku německého jazyka, přírodopisu, hudební a výtvarné výchovy, občanské a rodinné výchovy a pracovních činností. Při přidělování úvazků přihlíží ředitel školy zejména k odborné způsobilosti vyučujících a k jejich zkušenostem z pedagogické praxe. Je-li potřebné obsadit předměty učiteli s jinou aprobací, jsou zohledňovány zájmy, osobní předpoklady a vztah učitelů k daným předmětům. Z tohoto hlediska je personální obsazení a skladba úvazků pedagogických pracovníků efektivní. Výchovné poradenství zajišťuje zkušená učitelka, která se pravidelně účastňuje akcí pro výchovné poradce, požadované kvalifikační studium však neabsolvovala.

Při naplňování výchovně-vzdělávacích cílů školy ředitel školy upřednostňuje demokratický způsob vedení učitelů, svým vstřícným přístupem se snaží vytvářet ve škole příznivé a motivující pracovní klima. Poradním orgánem ředitele školy je pedagogická rada, která se schází pravidelně před každým klasifikačním obdobím. Z předložených záznamů vyplývá, že

jejím prostřednictvím se vyučující podílejí na řešení otázek vztahujících se k výuce, výchově žáků i provozu školy. Jednání pedagogické rady poskytují řediteli důležité informace a potřebnou zpětnou vazbu. Metodické sdružení ani předmětové komise nejsou zejména s ohledem na velikost školy zřízeny; koordinace výchovně-vzdělávacího procesu je zajištěna každodenním kontaktem vyučujících a jejich vzájemnou neformální spoluprací. Učitelé se společně podílejí na organizování soutěží a školních akcí, vzájemně si vyměňují zkušenosti s různými metodami a formami práce. Spolupráce mezi vedením a učiteli a učiteli navzájem je účinná.

Kontrolní činnost výchovně-vzdělávacího procesu je prováděna pouze ředitelem školy. V podmínkách menší školy upřednostňuje ředitel neformální kontrolu, hospitace využívá v omezené míře. Zjištěné nedostatky jsou řešeny osobním jednáním, v případě potřeby jsou projednány na poradách. Dobré nápady jsou oceněny a prezentovány ostatním učitelům. Nedostatkem je nedůsledně prováděná kontrola v oblasti vedení povinné dokumentace.

V rámci finančních a organizačních možností škola podporuje další vzdělávání pedagogických pracovníků. Při zařazování vyučujících na jednotlivé vzdělávací akce je přihlíženo nejen k jejich zájmům, ale také k potřebám a cílům školy. Většina vyučujících se zúčastňuje akcí, které metodicky i odborně souvisejí s výukou.

Organizační struktura školy je přizpůsobena podmínkám a potřebám školy, podrobně je rozpracována v organizačním řádu školy. Po odborné i organizační stránce řídí školu ředitel sám, jeho dlouholetá učitelská i řídicí praxe pozitivně ovlivňuje bezproblémové fungování školy. Vnitřní režim školy se řídí řádem školy, jeho součástí je vymezení povinností a práv žáků školy. Rozvrh hodin a organizace vyučování jsou v souladu s obecně závaznými předpisy.

Vnitřní informační systém je funkční a je založen na osobním kontaktu ředitele s učiteli, k dispozici jsou informační nástěnky, podle aktuální potřeby jsou svolávány pracovní porady. Informovanost žáků je zajištěna především prostřednictvím třídních učitelů. Rodičům a zákonným zástupcům žáků poskytuje škola informace na pravidelných třídních schůzkách, při osobním jednání, formou zápisů do notýsků a žákovských knížek nebo jinou písemnou formou.

Ve škole jsou ustaveny Rada školy a Sdružení rodičů a přátel školy.

Informace o škole lze získat na internetových stránkách, zprávy o životě školy jsou prezentovány v místním tisku. Škola se aktivně zapojuje do života obce, pravidelně se podílí na pořádání různých kulturních a sportovních akcí pro děti, jejich rodiče a místní občany.

Personální podmínky vzdělávání a výchovy jsou velmi dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM V ZÁKLADNÍ ŠKOLE

Škola se nachází ve dvou vzájemně propojených budovách. V hlavní dvoupatrové budově jsou kmenové učebny pátého až devátého ročníku, odborné učebny, sborovna a kabinety vyučujících, sídlí zde rovněž vedení školy. V novější jednopatrové přístavbě jsou učebny prvního a čtvrtého ročníku, malá sborovna a aula, která je využívána pro školní besídky a příležitostně jako cvičební plocha. Budovy jsou dobře udržované, školní prostory působí velmi dobrým estetickým dojmem. V areálu školy jsou také školní pozemky, školní hřiště a velká zahrada, kde mohou žáci trávit přestávky.

Učebny prvního stupně jsou prostorné, funkčně zařízené starším, ale udržovaným nábytkem, jsou vyzdobeny výtvarnými pracemi žáků a různým materiálem souvisejícím s výukou. Útulnost prostředí podtrhuje vkusná výzdoba a květiny. U každé učebny (v přístavbě) je

kabinet, který je v době výuky využíván pro samostatnou práci žáků; v prostorách kabinetu u druhého ročníku je k dispozici šest počítačů, které jsou využívány jak o přestávkách, tak i ve vyučovacích hodinách. Žáci prvního stupně jsou vybaveni učebnicemi a pracovními sešity, mají k dispozici velké množství pomůcek, různý obrazový materiál, pracovní listy a pomůcky vyrobené přímo učitelkami. Kabinety jsou vybaveny základními učebními pomůckami, což postačuje k zabezpečení výuky.

Výuka českého jazyka probíhá v kmenové učebně, která je svým vybavením odborně uzpůsobena výuce tohoto předmětu; žáci druhého stupně se zde pro výuku střídají. V učebně je k dispozici meotar, v kabinetě dále kazetový magnetofon a videorekordér. Pro účelné použití těchto přístrojů při výuce však chybí vhodné audio a videokazety v potřebném množství. Ve škole jsou soubory jazykových příruček a slovníků v dostatečném množství pro jednu třídu. Žáci jsou vybaveni vhodnými učebnicemi včetně čítanek. Ve škole je vedena žákovská knihovna, která je vybavena průměrně, obsahuje zastaralé soubory mimočítankové četby, nové beletristické tituly doplňovány nejsou. Do kabinetů učitelů i do žákovské knihovny jsou nepravidelně pořizovány odborné publikace a encyklopedie.

Pro výuku německého jazyka je využívána učebna hudební výchovy, která je částečně vybavena a přizpůsobena pro potřeby jazykové výuky. Část výuky je rovněž organizována v kmenových učebnách. Žáci mají jazykové učebnice a pracovní sešity; ve škole je dostatek překladových slovníků. Vyučující mají k dispozici doplňkové texty, obrazový materiál a audionahrávky, využívat mohou didaktickou techniku.

Fyzika a chemie jsou vyučovány v odborné učebně společné pro výuku obou předmětů, matematika je vyučována v samostatné odborné učebně. Všechny učebny mají bohatou odbornou obrazovou výzdobu a celkově velmi dobrý estetický vzhled. Vybavení kabinetů je na průměrné úrovni, modernizace pomůcek je limitována rozpočtem školy. Ve všech výše uvedených předmětech vyučující pracují s moderními ucelenými řadami učebnic, využívány jsou také odborné publikace.

Pro výuku občanské a rodinné výchovy nemá škola specifické vybavení, učitelé mají možnost využít veškerou didaktickou techniku, umístěnou v kabinetech a dalších prostorech. Žáci jsou vybaveni vhodnými učebnicemi jen pro občanskou výchovu, doplňkové texty pro oba předměty si učitelé vytvářejí sami s pomocí odborných materiálů ze svých či školních zdrojů.

Zeměpis je vyučován v odborné učebně, která je využívána rovněž pro výuku přírodopisu. Učebna je vybavena dostatečným množstvím map, didaktického materiálu, žákovskými globusy i velkými globusy a trojrozměrnými maketami. Výuka dějepisu je organizována v kmenových učebnách. Pomůcky k vyučování dějepisu a zeměpisu jsou uloženy v samostatném kabinetu, je zde dostatek obrazového materiálu i odborné literatury. Výuce jsou k dispozici video a televizor, zpětný projektor i epidiaskop umožňující projekci obrázků či stránek knihy na promítací plochu. Pro oba předměty jsou žáci vybaveni vhodnými učebnicemi.

Ve škole je z prostor bývalé tělocvičny zřízena prostorná a výborně osvětlená pracovní výtvarné výchovy. Materiální vybavení učebny i přilehlého kabinetu dává možnosti realizace kresby, malby, jednoduchých grafických technik i prostorového vytváření a modelování. Výzdoba učebny je tematicky přizpůsobena potřebám předmětu, kromě tabelárních pomůcek s ukázkami výtvarných stylů jsou zde vystaveny nejlepší práce žáků všech tříd, ty tvoří i část výzdoby školních chodeb. V učebně hudební výchovy mají žáci k dispozici řadu dětských rytmických nástrojů (ozvučná dřívka, bubínky), klavír a reprodukční techniku pro přehrávání CD a hudebních kazet.

Pro výuku praktických činností má škola k dispozici velmi dobře zařízené školní dílny, cvičnou kuchyň a příkladně vybavené školní pozemky.

K výuce tělesné výchovy je využívána přilehlá městská sportovní hala a hřiště v areálu školy.

Ve škole je zřízena jedna počítačová učebna vybavená 13 počítači, všechny jsou připojeny k Internetu. Učebna je využívána jak pro výuku informatiky, tak i dalších vyučovacích předmětů.

Na základě požadavků vyučujících a s ohledem na finanční možnosti školy se vedení snaží průběžně doplňovat a modernizovat pomůcky. Materiální zázemí je využíváno většinou účelně a efektivně a umožňuje realizovat zvolený vzdělávací program.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání a výchovy ve sledovaných oblastech jsou velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY V ZÁKLADNÍ ŠKOLE

Realizace vzdělávacího programu

Ve škole je realizován vzdělávací program Základní škola. Učební plán školy pro školní rok 2002/2003 není v sedmém a osmém ročníku v souladu s učebním plánem realizovaného vzdělávacího programu. V sedmém ročníku je překročena celková týdenní časová dotace o dvě hodiny, v osmém ročníku o jednu hodinu. V ostatních ročnících je učební plán s realizovaným vzdělávacím programem v souladu.

Do učebního plánu od sedmého do devátého ročníku jsou zařazeny volitelné předměty informatika, technické kreslení a domácnost. Z nepovinných předmětů se ve škole vyučují náboženství a svět práce. Pro žáky s poruchami učení je organizováno nápravné čtení a psaní.

Hospitační činností i kontrolou záznamů v třídních knihách ve školním roce 2002/2003 bylo zjištěno, že učební osnovy všech vyučovaných předmětů jsou dodržovány.

Učební plán školy není sestaven v souladu s učebním plánem realizovaného vzdělávacího programu.

Při inspekci byly kontrolovány katalogové listy, třídní výkazy, třídní knihy, rozvrh hodin, školní řád a záznamy z pedagogických rad ve školním roce 2002/2003. Kontrolovaná dokumentace je vedena věcně správně, obsahovala však formální nedostatky, které byly s ředitelem školy projednány a v průběhu inspekce odstraněny.

Sledovaná povinná dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání.

Kontrola zaměřená na plnění učebních plánů i učebních osnov je nesystematická a je prováděna nahodile. Hospitační činnost, v rámci které je tato oblast sledována, je ředitelem školy využívána v malé míře. Požadavek na sestavení tematických plánů je formální, ředitel sice vyžaduje od vyučujících tematické plány, ale jejich vypracování či plnění nekontroluje.

Systém kontroly naplňování učebních plánů a učebních osnov není účinný.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na prvním stupni

Hospitace proběhly ve všech třídách prvního stupně. Sledovány byly předměty naukového i výchovného charakteru. Dalším zdrojem informací byly namátkově vybrané písemnosti žáků, žákovské knížky a notýsky, rozhovory s ředitelem školy a učitelkami. Hodnocení sledovaných předmětů a jevů je souhrnné, výuka německého jazyka na prvním stupni je posuzována společně s druhým stupněm. Většina hodin byla sledována u učitelek, které splňují podmínky

odborné i pedagogické způsobilosti, u nekvalifikované učitelky neměla chybějící požadovaná způsobilost negativní vliv na kvalitu výuky.

Ve sledovaných hodinách byli žáci v úvodu i průběhu vyučování vhodně motivováni, bylo ověřováno pochopení učiva, obtížné jevy procvičovány. V průběhu vyučování byly střídány metody a formy, práce s učebnicí, samostatná práce, využití názorného materiálu. Hodnocení žáků bylo prováděno pouze slovně, ve většině případů bylo pozitivní. Sledovaná průběžná klasifikace v žákovských knížkách nasvědčuje neadekvátní náročnosti některých vyučujících.

Bezprostřední příprava vyučujících na jednotlivé hodiny byla vždy zodpovědná, převážně i dobře promyšlená, jen výjimečně se objevily v této oblasti didaktické nedostatky. Účelná a pružná organizace, střídání různých, ve výrazné převaze aktivizujících, metod i forem práce přispívaly k efektivitě výuky. Využívaly byly didaktické hry, práce s chybou, prvky smyslového učení, názorné učení a další. Míra aktivity žáků byla nižší tam, kde bylo učivo procvičováno a upevňováno spíše jednotvárným způsobem, bez využití názorných pomůcek. Ve většině hodin učitelky poskytovaly žákům čas k zamyšlení a správnému formulování odpovědí.

Všechny předměty jsou do rozvrhu hodin zařazeny v souladu s psychohygienickými zásadami, ty jsou dodržovány i v rámci samotné výuky častým střídáním činností, v některých případech i zařazováním relaxačních chvil.

Většina hodin se konala v příjemném prostředí kmenových učeben, tělesná výchova probíhala ve sportovní hale, při hudební výchově nechyběla instrumentace na hudební nástroj. V průběhu výuky byly účelně využívány svépomocně vytvořené pomůcky a většinou dobře připravené tabule. Ve třídách jsou umístěny nástěnné tabulární pomůcky s přehledy probíraného učiva i obrazový materiál. V méně efektivních hodinách práce s pomůckami chyběla.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy jsou ve sledovaných předmětech na prvním stupni velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu český jazyk na druhém stupni

Český jazyk je vyučován jedinou kvalifikovanou učitelkou. Výuka předmětu není plánována, obsah jednotlivých složek předmětu je přizpůsobován používaným učebnicím. Některé metodické nedostatky sledované v hospitovaných hodinách jsou důsledkem nedostatečného plánování jak dlouhodobého, tak krátkodobého.

Zvolené způsoby motivace žáků byly ve sledovaných hodinách převážně účinné. Žákům byly zadávány tvořivé úkoly; většinu nových poznatků mohli sami vyvodit. Učivo bylo ilustrováno různými publikacemi a ukázkami literárních děl; žáci jsou vedeni ke čtenářství a pozitivnímu vnímání literárního díla i osobním příkladem učitelky. Žáci jsou hodnoceni průběžně v hodinách, klasifikováni jsou z písemných i ústních projevů, hodnocení písemných projevů však převládá na úkor sledování a zdokonalování komunikativních dovedností. Při zadávání krátkých písemných testů v hodinách chybí žákům okamžitá zpětná vazba, správný výsledek se dozví až po několika dnech. Písemné projevy žáků ve slohu jsou opravovány s velkým zpožděním, zde se účinnost zpětné vazby opět snižuje.

Učitelka často používala pochvalu a povzbuzení, v hodinách byla sledována přátelská pracovní atmosféra, založená na aktivitě žáků a jejich spolupráci mezi sebou i s vyučující. Žáci byli při hodinách poměrně zaujati, v komunikaci vyučující s nimi převládala vstřícnost a přátelský postoj.

Sledované hodiny nebyly příliš promyšleny, jejich organizace a struktura nebyly vždy účelné. Přesto byla většina hodin poměrně efektivních. Výklad nového učiva probíhal téměř vždy formou aktivního řízeného rozhovoru, většinu faktů žáci sami vyhledávali v jazykových

příručkách a učebnicích. Učitelka využívala zájmu žáků o probírané učivo a často zařazovala žakovské referáty či jiná samostatná vystoupení žáků. Ne vždy však zcela využila možností, které dával obsah jak žakovských projevů, tak hlasitě předčítaných textů. U některých činností nebyl žákům zřejmý účel jejich zařazení. Výuka však byla dynamická, s prvky aktivního učení.

Předmět je do rozvrhu hodin zařazen v souladu s psychohygienickými a didaktickými zásadami. V průběhu výuky jsou jen výjimečně zařazovány odpočinkové duševní aktivity po těžším výkonu žáků.

Materiální vybavení, které má škola k dispozici, bylo v hodinách účelně využito; učitelka přináší do hodin především beletrii a odborné publikace ze školní knihovny, v hodinách s nimi vhodně pracuje. Efektivní byla i práce s učebnicemi.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu český jazyk jsou ve sledovaných oblastech průměrné.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu německý jazyk na prvním a druhém stupni

Německý jazyk vyučují dvě učitelky, obě mají pedagogické vzdělání, ale žádná není aprobovaná pro výuku německého jazyka. Jedna z vyučujících vykonala všeobecnou státní jazykovou zkoušku. Chybějící odbornost neměla negativní vliv na kvalitu výuky; ve sledované výuce se pozitivně projevíly pedagogické zkušenosti obou vyučujících, jejich zájem o předmět a také pravidelná účast na vzdělávacích akcích.

V navštívených hodinách byla vhodně a účelně využívána motivace. K navození cizojazyčné atmosféry byly zařazovány písničky, říkanky nebo motivační rozhovor. Vhodnými motivačními prvky uplatňovanými v průběhu výuky byly pochvala a povzbuzení, zařazování zajímavých učebních činností či navození běžných komunikativních situací. Pochopení a osvojení probíraného učiva bylo kontrolováno průběžně, žákům byla v dostatečné míře poskytována zpětná vazba. Jazykové znalosti a dovednosti jsou nejčastěji ověřovány frontálním způsobem, využíváno je také individuální zkoušení a písemné testy; hodnoceny jsou zejména komunikativní dovednosti žáků, oceňována je rovněž snaha a zájem. K sebehodnocení jsou žáci vedeni spíše ojediněle. Pouze v některých hodinách bylo provedeno závěrečné zhodnocení práce třídy i jednotlivců.

Ve sledované výuce byla vytvořena příznivá pracovní atmosféra, většina žáků se aktivně zapojovala do výuky. Přístup vyučujících k žákům byl korektní, žáci dodržovali dohodnutá pravidla chování a jednání.

Všechny sledované hodiny byly promyšlené a připravené, zvolené metody a formy práce umožňovaly dosažení stanovených výukových cílů. Vyučujícími byla upřednostňována frontální výuka, která byla vhodně doplňována prací ve dvojicích nebo ve skupinách, účelně byla zařazována také samostatná práce. Celkově byla výuka zaměřena na rozvoj komunikativních dovedností žáků, často byly zařazovány aktivity poskytující žákům prostor ke vzájemné komunikaci. Přiměřená pozornost byla věnována osvojení slovní zásoby a mluvnici. S novými mluvnickými jevy byli žáci seznamováni na praktických příkladech, pouze ve vyšších ročnících byly některé tvary podloženy mluvnickým výkladem.

Psychohygienické zásady byly respektovány, učitelky střídaly činnosti, tempo výuky bylo přizpůsobeno věku a schopnostem žáků; předmět je do rozvrhu zařazen správně.

V hodinách byly využívány zejména učebnice, namnožené pracovní listy a obrazový materiál. Žáci mají k dispozici slovníky, se kterými během výuky běžně pracovali. V některých hodinách byla účelně využita didaktická technika.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v německém jazyce jsou velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině přírodovědných předmětů (matematice, fyzice, chemii a přírodopisu)

Pouze přírodopis vyučuje zkušená vyučující bez požadované odborné způsobilosti, zbývající předměty matematiku, fyziku i chemii vyučují tři učitelé s odbornou i pedagogickou způsobilostí. Chybějící odbornost neměla nežádoucí vliv na kvalitu výuky. Tým vyučujících charakterizuje zodpovědná práce v hodinách, neformální vzájemná spolupráce a snaha o co nejlepší výsledky svěřených tříd.

Úroveň motivace žáků v hodinách byla u jednotlivých vyučujících individuálně rozdílná, celkově velmi dobrá. Případné dílčí rezervy se týkaly především využití všech nabízených možností žádoucí pozitivní žákovské motivace v průběhu jednotlivých vyučovacích hodin. Celkové hodnocení žáků co do náročnosti, forem a četnosti zkoušení je odpovídající a umožňuje objektivní klasifikaci žáků na vysvědčení. Vyučovací hodiny charakterizoval bezprostřední a přátelský způsob vzájemné komunikace a efektivní pracovní klima.

Hospitované hodiny měly celkově velmi dobrou odbornou a metodickou úroveň, charakterizovala je efektivní, systematická a důsledná práce vyučujících. Společnými pozitivními atributy byly snaha o maximální srozumitelnost výkladu s využitím praktických poznatků a zkušeností samotných žáků, stejně jako snaha o jejich trvalou aktivizaci v hodinách. Experimentální a didaktické možnosti vyučujících, včetně skladby laboratorních cvičení, jsou limitovány aktuálními materiálními podmínkami jednotlivých kabinetů, které jsou postupně modernizovány. Pozitivním zjištěním je, že se vyučující snaží tímto žádoucím způsobem zefektivnit výuku. Scénáře vyučovacích hodin byly vytvářeny s ohledem na pestrou a zajímavou skladbu, která žáky dokáže získat a zaujmout.

Základem tradičně pojatých výkladových hodin byl řízený rozhovor, vyučující dokázali vhodně přizpůsobovat náročnost výkladu rozdílným možnostem jednotlivých tříd. Žáci se prezentovali dobrou úrovní svých znalostí, talentovaným žákům a reprezentantům školy v matematice a přírodovědných soutěžích a olympiádách se vyučující věnují individuálně.

Psychohygienické zásady výuky jsou v rozvrhu i ve vyučovacích hodinách dodržovány.

Vybavení jednotlivých kabinetů pomůckami a didaktickou technikou je pro výuku postačující, v hodinách bylo účelně využíváno. Žáci mají k dispozici kvalitní moderní řady učebnic, v efektivní práci s učebnicí v průběhu hodiny lze spatřovat individuální dílčí rezervy.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v přírodovědných předmětech (matematice, chemii, fyzice a přírodopisu) jsou velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech dějepis a zeměpis

Dějepis vyučují tři učitelé s pedagogickou způsobilostí pro vyučování v základní škole, ale jen jeden má aprobaci pro vyučování dějepisu. Zeměpis vyučuje učitelka s pedagogickou i odbornou způsobilostí. Všichni vyučující mají dlouholeté pedagogické zkušenosti. Absence odborné způsobilosti ovlivňuje negativně kvalitu vyučování jen nepatrně; naopak podstatnými faktory jsou osobní dispozice, všeobecný rozhled a schopnost efektivně komunikovat se žáky.

Vstupní motivace se většinou odehrávala v rovině frontálního opakování předchozího učiva. Motivační funkci měly referáty a soutěže, úspěšní řešitelé (jednotlivci i skupiny) byli hodnoceni pochvalou nebo známkou. K prověřování znalostí a klasifikaci žáků sloužily běžné formy individuálního a písemného zkoušení.

Bezprostřední příprava na výuku se kladně odrazila na dobře připravené strukturu hodin. Problémem dlouhodobého plánování je neproporcionální rozložení dějepisného učiva do jednotlivých ročníků. Vypracované časově-tematické plány umožňují jen s obtížemi zvládnout

v devátém ročníku učivo nejnovějších a soudobých dějin po roce 1945 v rozsahu stanoveném osnovami.

Organizace výuky byla ve sledovaných hodinách dějepisu na průměrné úrovni, v hodinách zeměpisu na velmi dobré úrovni. Většina sledovaných hodin byla vedena frontálním způsobem. Převládající metodou práce v obou předmětech byl řízený rozhovor, práce s učebnicí a orientace na mapě. Učivo bylo interpretováno věcně správně, ale v hodinách dějepisu výběr a množství informací přesahovaly rámec požadavků osnov. Na opakování navazovala prezentace nového učiva zejména v zeměpisu za aktivní spoluúčasti žáků. Obvykle se střídaly metody slovní (rozhovor, práce s učebnicí) s písemnými (zápis do sešitu, písemné procvičení, testy).

Psychohygienické zásady byly dodržovány. Pracovní tempo korespondovalo s čilou aktivitou žáků, zejména v hodinách výuky zeměpisu.

Významným kladem byla práce se zeměpisnou a historickou mapou, tabulemi a populárně naučnou literaturou. Výklad i řízený rozhovor byl prokládán funkční prací s učebnicí. Učebnice byly také využívány jako pomůcky pro domácí přípravu.

Převažovala klidná atmosféra. Komunikační úroveň žáků byla odpovídající jejich věku. Příležitostí ke vzájemné kooperaci a komunikaci měli žáci dostatek, ale nedokázali je plně využít.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech dějepis a zeměpis mají průměrnou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech občanská a rodinná výchova

Občanskou výchovu vyučuje jeden učitel, rodinnou výchovu dvě učitelky; ani jeden z nich nemá příslušné odborné vzdělání pro výuku těchto předmětů, všichni však mají pedagogickou způsobilost a jsou zkušenými pedagogy. Chybějící odbornost neměla ani v jednom případě výrazně negativní dopad na metodickou i odbornou úroveň sledované výuky.

Vyučující většinou používali vhodných forem motivace; zařazovaly soutěžní hry, zdůrazňovali mezipředmětové souvislosti či využívali dosavadních zkušeností žáků. Hodnocení probíhalo průběžně slovním způsobem, v hodinách bylo většinou pozitivní a motivovalo žáky k další aktivitě. Zařazeno bylo i písemné zkoušení v podobě jednoduchých i složitějších testů, zde převládala nauková složka předmětu občanská výchova nad výchovnou. Klasifikace žáků některých tříd (výsledky prvního pololetí probíhajícího školního roku) není v občanské výchově motivující, někteří žáci z předmětu neprospěli.

Žáci nejsou příliš vedeni ke komunikativním dovednostem, sledované diskuse, řízené rozhovory či pokus o dramatizaci modelové situace nepřinesly žádoucí efekt. Ve všech navštívených třídách byla sledována pracovní přátelská atmosféra, žáci mají k vyučujícím důvěru.

Navštívené hodiny byly většinou dobře zorganizované a připravené. Převládající formou výuky byl řízený rozhovor, během kterého průběžně vznikal zápis nového učiva. Většina činností byla do výuky zařazena vhodně, žákům nechyběla zpětná vazba a pochopení účelu těchto činností. Ve většině hodin si žáci osvojovali znalosti a dovednosti aktivním způsobem, vyučující ponechávali žákům prostor pro vlastní vyjádření, jejich odpovědi taktně usměrňovali. Obsah výuky i působení učitelů přinášely velmi dobrý výchovný efekt, zejména ve výchově rodinné.

Psychohygienické zásady výuky jsou dodržovány v rámci výuky především formou častého střídání činností a zařazováním relaxačních chvil; výkon je většinou vystřídán uvolněním.

Materiální zázemí předmětu bylo účelně využito k posílení motivace žáků; zejména s pomocí doplňkových textů a folií.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech občanská a rodinná výchova jsou velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech hudební a výtvarná výchova na druhém stupni

Výtvarnou výchovu vyučují dvě učitelky, ani jedna nemá příslušnou aprobaci, jedna má pedagogickou způsobilost pro výuku na druhém stupni. Obě mají s výukou delší zkušenost, jejich zájem o odborné stránky předmětu pozitivně ovlivňuje celkovou úroveň výuky. Hudební výchovu vede jedna učitelka, která nemá požadovanou aprobaci. Chybějící odborná způsobilost se jen částečně negativně projevila ve vedení hodin.

Ve většině navštívených hodin bylo využito vhodné motivace. Žáci byli nejčastěji motivováni výběrem tématu i použité výtvarné techniky; výraznější úvodní motivaci postrádaly některé hodiny hudební výchovy. Dovednosti žáků i výsledky jejich práce byly průběžně hodnoceny převážně pochvalou nebo povzbuzením, jen v jednom případě byli žáci odrazováni od vlastní aktivity nevstřícným postojem vyučující. Klasifikace výtvarných prací je přiměřená sledované úrovni, velmi motivující je zveřejňování nejlepších děl v odborné pracovně.

Atmosféra v hodinách byla většinou přátelská, převážná část žáků má k učitelkám důvěru.

Hodiny byly promyšleny, jejich struktura byla účelná. Žáci měli možnost pracovat samostatně i ve skupinách. Zvolené výtvarné techniky i pokyny vydané vyučujícími umožnily splnit stanovený cíl. Učitelky ponechávaly žákům individuální prostor k tvorbě v různé míře; tam, kde byl tento prostor přirozeně dán a využit, byla výuka velmi efektivní. Výuka hudební byla zaměřena zejména na oblast teoretickou a poslechovou, méně na pěvecké dovednosti. Pro poslech i jako doprovod ke zpěvu písní volila učitelka nejčastěji reprodukovanou hudbu.

Psychohygienické zásady byly dodržovány. Do výuky jsou poměrně často zařazovány relaxační aktivity; velikostí prostoru, osvětlením i účelným vybavením pracovny výtvarné výchovy jsou zajištěny velmi dobré psychohygienické podmínky.

Učebny, ve kterých jsou realizovány hodiny hudební i výtvarné výchovy, poskytují vhodné zázemí pro výuku obou předmětů. V hodinách hudební výchovy žáci pracovali s učebnicemi a s namnoženými texty písní. Materiální vybavení pracovny i kabinetu výtvarné výchovy bylo v hodinách vhodně využito, žáci jsou vedeni k úspornému a šetrnému používání pomůcek i materiálu.

Úroveň komunikace mezi žáky a vyučujícími při hodinách výtvarné i hudební výchovy je celkově velmi dobrá, žáci respektují stanovená pravidla, ve sledovaných hodinách panovala pracovní atmosféra, žáci mají utvořené správné pracovní návyky.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech hudební a výtvarná výchova jsou velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v tělesné výchově

Výuku tělesné výchovy zajišťuje jeden plně kvalifikovaný učitel s dlouhodobou praxí a zkušenostmi z oblasti nejen školní tělovýchovy, ale i zájmové. Tyto skutečnosti pozitivně ovlivnily celý průběh sledované výuky.

Účelná a nenásilná motivace byla běžnou součástí navštívených hodin. V úvodu hodin byli žáci vždy seznámeni s cílem i obsahem hodiny. V průběhu výuky byly k motivaci žáků nejčastěji využívány pochvala a povzbuzení, motivačně působilo zapojení žáků zejména vyšších ročníků

do řízení výuky. Hodnocení bylo prováděno podle potřeby a bylo orientováno převážně pozitivně. Při klasifikaci je přihlíženo ke snaze a zájmu žáků a k postupnému růstu výkonnosti, zohledňovány jsou individuální dispozice jednotlivých žáků. V závěru hodin bylo vždy provedeno hodnocení výkonů žáků.

Ve sledovaných hodinách bylo vytvořeno pozitivní sportovní prostředí; vztah mezi učitelem a žáky byl založen na vzájemném respektu. Žáci byli vedeni ke spolupráci a toleranci, většina z nich měla pozitivní vztah k výuce.

Sledované hodiny byly metodicky i odborně velmi dobře připravené, jejich struktura i organizace vycházely ze stanoveného výukového cíle. Zvolené metody a formy práce odpovídaly věku žáků a úrovni jejich pohybových dovedností. Výuka probíhala v tempu, jednotlivé činnosti na sebe vhodně navazovaly. Učitel volil správné metodické postupy, zařazoval dostatečné množství ukázek, žákům poskytoval dostatečnou zpětnou vazbu. Pokyny vyučujícího byly jasné a srozumitelné; žáci na ně velmi dobře reagovali.

Z hlediska psychohygieny je předmět zařazen do rozvrhu správné, organizace hodin byla přizpůsobena věku žáků i jejich možnostem.

Ve všech navštívených hodinách bylo účelně a v dostatečném množství využito sportovní náčiní a nářadí.

Komunikace mezi učitelem a žáky byla bezproblémová, probíhala na základě dohodnutých pravidel, která byla navzájem dodržována a respektována;

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v tělesné výchově jsou velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu praktické činnosti

Výuku předmětu zabezpečují dva vyučující, kteří mají způsobilost pedagogickou, ale nemají odbornou způsobilost k vyučování praktickým činnostem. Při obsazení výuky předmětu v daných podmínkách bylo dosaženo optimálního využití příbuzných odborností, vědomostí a dovedností učitelů a jejich pedagogických schopností a dlouholetých zkušeností s vyučováním tohoto předmětu. Výsledný efekt byl většinou adekvátní vynaloženému úsilí.

Z osnovami nabízených tematických celků se realizují ty, pro které má škola vhodné materiálně-technické i personální podmínky: práce s technickými materiály, s výborným zázemím ve školních dílnách, práce s počítačem, realizovaná v počítačové učebně, a pěstitelství, pro které má škola velmi vhodný pozemek. Počet žáků ve skupinách byl dobrým předpokladem pro individuální rozvoj jejich dovedností.

Prvotní motivace spočívala již v samotném výběru témat, který žáky maximálně zaujal. Průběžně je motivovalo řešení problému, společná kontrola a pochvalné hodnocení dosažených výsledků. Pozitivně působilo i materiální zajištění.

Bezprostřední přípravu na výuku pojímali oba učitelé zodpovědně. Tematický plán zejména pěstitelství je připraven v logické návaznosti na roční období.

Vyučování plně využívalo vědomostí a dovedností, které žáci získali v jiných oblastech vzdělávání a plně umožňovalo tvorbu pracovních dovedností a návyků potřebných v běžném životě. Zejména v tematickém celku pěstitelství směřovala výuka k získání základních praktických dovedností a návyků v používání vhodného nářadí a ve využívání ročního období. Při práci s počítačem získávali žáci šesté třídy dovednosti v ovládnutí výpočetní techniky na základní uživatelské úrovni. Pracovní tempo korespondovalo s cílou aktivitou žáků. Organizace vyučování i užití metody byly vhodně voleny ke stanovenému programu: např. skupinová práce na školním pozemku a výklad kombinovaný se samostatnou prací.

Významným prvkem vyučovacích hodin byl vysoký podíl aktivního učení. Žáci měli možnost používat vlastní postupy řešení s taktní korekcí učitele.

Psychohygienické zásady byly dodržovány, předmět byl do rozvrhu zařazen správně.

Materiálně-technické podmínky i prostorové podmínky byly využity funkčně .

Vyučování probíhalo ve velmi příjemné atmosféře a v dobré vzájemné komunikaci mezi učiteli a žáky i mezi žáky samotnými.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v praktických činnostech jsou příkladné.

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťované školou

Ke zjišťování výsledků jsou nejčastěji využívány prověrky a testy zadávané žákům v jednotlivých předmětech, výsledky slouží jako zpětná vazba pro učitele. Testy nabízené komerčními organizacemi za úplatu nejsou zejména z finančních důvodů využívány. Pravidelně je prováděna čtvrtletní analýza výsledků klasifikace (o každé třídě je zpracována statistika jejího prospěchu včetně uvedení neprospívajících žáků). Sledovány jsou i výsledky žáků ve sportovních, uměleckých a vědomostních soutěžích a olympiádách či úspěšnost při přijímacím řízení na střední školy. Důležité informace poskytují řediteli i hodnotící dotazníkové ankety, které jsou zadávány žákům. Souhrnné výsledky vzdělávání a výchovy jsou prezentovány ve výroční zprávě o činnosti školy a na webových stránkách školy.

Celkové hodnocení průběhu vzdělávání a výchovy

Jako vynikající je hodnocen průběh vzdělávání a výchovy v předmětu praktické činnosti. Průběh vzdělávání a výchovy na prvním stupni, v německém jazyce, ve skupině přírodovědných předmětů, v rodinné a občanské výchově, v hudební a výtvarné výchově a v tělesné výchově je hodnocen jako velmi dobrý, v českém jazyce, dějepisu a zeměpisu jako průměrný.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Soulad zřizovací listiny s rozhodnutím o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení

Soulad údajů ve zřizovací listině s rozhodnutím o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení byl shledán v názvu školy, v identifikačním čísle organizace (IČO školy), právní formě i sídle školy.

Zřizovací listina školy je v souladu s rozhodnutím o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních a školských zařízení ze dne 30. dubna 2003 čj. 12 620/03-21;
2. Zřizovací listina vydaná Městem Skalná ze dne 10. října 2002, čj. neuvedeno;

3. Vzdělávací program Základní škola čj. 16 847/96-2 s úpravami a doplňky schválenými MŠMT ČR pod čj. 25 018/98-22;
4. Učební plán školy ve školním roce 2002/2003;
5. Třídní výkazy a katalogové listy žáků ve školním roce 2002/2003;
6. Třídní knihy všech tříd pro školní rok 2002/2003;
7. Tematické plány jednotlivých předmětů;
8. Plán práce školy pro školní rok 2002/2003;
9. Rozvrh hodin ve školním roce 2002/2003;
10. Organizační řád školy;
11. Školní řád Základní školy Skalná;
12. Záznamy z pedagogických rad ve školním roce 2002/2003;
13. Hospitační záznamy vedení školy ve školním roce 2002/2003;
14. Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2001/2002;
15. Namátkově vybrané žákovské knížky a písemnosti žáků navštívených tříd;
16. Personální dokumentace vyučujících.

ZÁVĚR

Výuka je zajišťována převážně učiteli s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Zcela bez odborné způsobilosti jsou vedeny hodiny německého jazyka, občanské a rodinné výchovy, přírodopisu, hudební a výtvarné výchovy a praktických činností. Vzhledem ke skutečnosti, že výuka těchto předmětů je svěřena zkušeným pedagogům, kteří k výuce přistupují zodpovědně, neměla chybějící odborná způsobilost negativní dopad na kvalitu sledované výuky. V podmínkách malého pedagogického sboru se řediteli daří efektivně využívat odbornou a pedagogickou způsobilost vyučujících, jejich pedagogické schopnosti a dovednosti i dlouholeté zkušenosti z výuky. Organizační struktura je funkční, pro práci učitelů je ve škole vytvořeno příznivé pracovní klima. Dílčí nedostatky byly zjištěny v kontrolní činnosti ředitele školy a v nedostatečném dlouhodobém i krátkodobém plánování výuky.

Materiálně-technické vybavení umožňuje realizaci zvoleného vzdělávacího programu. Budovy jsou udržované, prostředí školy je podnětné a působí velmi dobrým estetickým dojmem. Učební pomůcky i didaktická technika byly ve sledovaných hodinách většinou funkčně a účelně využívány.

Převažující formou výuky bylo frontální vyučování vhodně doplňované metodami a formami práce, prostřednictvím kterých si žáci aktivně osvojují nové poznatky a dovednosti. Menší pozornost byla věnována rozvoji komunikačních dovedností žáků. Ve většině hodin byla sledována přátelská pracovní atmosféra pozitivně ovlivňující motivaci žáků k učení.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Dana Egerová
Členové týmu	Mgr. Alena Rájová
	Mgr. Zdenka Spalová
	Mgr. Jaroslav Šafránek
	PaedDr. Antonín Veselý

Další zaměstnanci ČŠI

Eliška Friedrichová
Jarmila Šurová
Věra Weberová

V Chebu dne 11. června 2003

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 23. června 2003

Razítko

Ředitel školy	Podpis
Mgr. Jiří Beneš

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný.</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy	8. července 2003	156/03
Zřizovatel	8. července 2003	157/03
Rada školy	8. července 2003	158/03

Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány